

САНА ОЛОХ

ССКП ЧУРАНЧЫ ОРОЙУОННААБЫ КОМИТЕТЫН УОННА ҮЛЭЭНТГӨР
ДЕПУТАТТАРЫН ОРОЙУОННААБЫ СОВЕТЫН ОРГАНА

Орган Чурагчинского районного Комитета КПСС и районного Совета депутатов
трудящихся Якутской АССР

1991 сый алтынын
13 күнүтүн тахсар

№ 5 (118)

1972 сый. Тохсунньу 11 күнэ
ОПТУОРУННЬУН

Санаата
2 харчы

Снимокка: «УВН-20» дьон шырэй апарат. Киин
көмөгүнэн чэтка 200 өлөрөйи абатыаахха сөп.
Н. Кулецов фотота. ССТА фотохроникаата

КОЛЛЕКТИВКА

ДЫССИПИЛИННЭ ГРУППАТА

Дисциплиннэ группата — социалистическай
үлэ дьисциплиннэтин уонна общественнай бэ-
рээдэти бөһөтүүтүн иһин охсуууга үлэһиттэр
кыттымыларын биэр суол бийирэммит формата.
Группа үлэ дьисциплиннэтин уонна обществен-
най бэрээдэти кэбэр бичииннэлэрин арыытыга
уонна киинлэри туоратыыга предприятие, тэрилтэ
администрациятыгар көмөлөһөр аналлаах.

Дисциплиннэ группата администрация, пар-
тийнай, профсоюзнай уонна комсомольскай
тэрилтэлэр предствителлэриттэн, инженерий-
техническай үлэһиттэртэн, бастыг промшодствен-
никтартан, үлэ ветераннарыттан састааптаах
тэрилтэ, предприятие салайааччытыг бичиксэһи-
лэн тэриллэр уонна киин салаататынан үлэһир.

Группа үлэти партийнай, профсоюзнай уонна
комсомольскай тэрилтэлэр, административнай
органаар, оройуон Советын комиссарларын үлэ-
лэрин кытта ахса сибээстээхтик ытыллар.
Группа быдан быһымтынан үлэһир, наадалаах
боппуруостарга мустан сүбэлэһэр, ыһа бииртөн
итэбэ суох мунуахтыыр.

Киин сүрүн эбээһинистэрэ ханьыктарый? Вары
антиобщественнай дьайымылар утары тулуйул-
лубат быһымын-майгыны үөскэтиигэ администра-
цияга, партийнай, профсоюзнай уонна комсо-
мольскай тэрилтэлэргэ көмөнү оҥоруу. Хас
биирдии трудовой коллектив чилиэннэрэ комму-
нистическай нравственность нуордаларын уонна
социалистическай биһиргэ олоруу бырабыыла-
рын тутуууларыгар киинлэр элбизинистэрин
үрдэтин. Бэрээдэти кэбэр уонна бэрээдэти кэ-
һингэ чугас турар дьон ортогутаар итэр-өйдө-
төр уонна сэрэтэр үлэни ытыт. Бэрээдэти кэ-
һин учуотун ытыт, тахсыбыт түбэлтэлэри, ки-
инлэр бичииннэлэрин быһымы, үлэ дьисци-
линнэтин уонна общественнай бэрээдэти бөһө-
түүтэ сүбэлэри оҥоруу уо.д.а.

Дисциплиннэ группатын бырааптара эмиэ
кииннэр. Группа сыахтарга, учадаастарга, бири-
гээдэлэргэ үлэ дьисциплиннэтин, итэр уонна
сэрэтэр үлэ туругар бэрэбинэни ытыт. Бэйэ-
тин мунуахтарыгар эти боппуруоска сыахтар,
учадаастар начальниктарын, биригэдиһирдэр от-
чуоттарын итэр, администрацияга чопчу боппу-
руоска этии кыллэрэр. Социалистическай куотала-
һым түмүгүн таһаарыыга кыймылаахтары үлэ
дьисциплиннэтин туругуттан көрөн быһаарыы-
га бэйэтин санаатын этэр. Общественнай бэрээ-
дэти, үлэ дьисциплиннэтин куруутун кэбээччи-
лэри дьуулуур уонна буруйдаах киини кол-
лектив киингэр буруйун бырастыгымалларыгар
көрдөһүтүгэр эбээһинистир, табаарыстыг сэрэ-
тин оҥорор эбэтэр үлэ туһунан Союзон көрдө-
бүллэрингэр сөп түбэһинирэн, мнэрэ ыдаллары-
гар профсоюз месткомугар, администрацияга
ходатайство оҥорор.

Оройуон сорох элбэх үлэһиттээх предприя-
тиеларыгар, ол иһингэр промкомбинатка, комму-
нальнай предприятиелар уонна туссаран оҥоруу
комбинатыгар мааным группалар тэрилтэ пани-
тэр. Итинкитин дьисциплиннэ группатын пред-
приятие, тэрилтэ ахсын тэрийэн, үлэ оҥорон
таһаарыытын үрдэтиигэ, итинэн пятилетка сору-
дхтарын болдьобун иһиннэ толорууга биэр
төһүү күөс быһымтынан туһанар сорууахпыт.

Саха АССР тэриллибитэ 50 сылын көрсө

КОЛХОЗ СИТИИЛЭРЭ

Эрилик Эристин аатынан
колхоз тохсус пятилетка
бастагы сылын былаанын то-
лорууга нэһэ үчүгэй сити-
һиллэнэ. Ордук үчүгэй сити-
һини сүөһү итинитигэр уон-
на киин аһы-үлү биэрэн-
тигэр көрдөрдө.

Үүт валовой ымын былаа-
нын 117,1 бырыһыан толо-
рон. соруудагы таһынан
3478,1 центнер үүтү ордук
ыта. Биэр фуражнай ынах-
тан 1526 кг үүтү ыахтаах
былаанын 1604 кг толордо.

Эти государствога аты-
лааһын 122,3 үүтү — 138,2
бырыһыаннарын толорто-
то. Ити курдук сүөһүнү
таһаарыах итин былааны-
рыгар колхоз эмиэ үрдүк
көрдөрүүлэрдээх.

ИИНИГИ КОРР.

ААСПЫТ СЫЛ ХАРДЫТА

1. ХОПТОБӨӨ

Маанаабы биригээдэ Эрилик
Эристин аатынан колхозка
бары үлэбэ-хамнаска жоруула-
һынан биллэр буолбута үһө-
төрдүс сылыгар барда. Ити
тэрээһин уонна дьону кытта
үлэ тусубутун көрдөрөр. Со-
циалистическайды куотала-
һы сыллата көтөөхтүк ы-
тыллар. Киин түмүгэ хас бири-
ди колхозтаахха көрдөһү-
нэр.

Пятилетка бастагы сылын
үүтү валовой ымын былаа-
нын биригээдэ сүөһүтүгэр
120,6 бырыһыаннарын толорду-
лар. Биллэрини быһаарар 117,6
центнеринэн элбэх үүтү ыта-
лар. Оттон бириди фуражнай
ынахтан 1500 кг үүтүгэр
1646-һы кг үүт маана. Ити
ааспыт сыллаагар 130 кг-нан
үрдүк.

Ынах, сылы сүөһү итинни-
гэр эмиэ балачча сийһинлэр
бааллар. Эти үүтү государ-
ствога атылааһын былааны-
ра 107-148 бырыһыан толору-
лунулар.

Сүөһү итинитигэр колхоз
үрдүнэн бастааннар, хоптобо-

лор (ст. биригэдиһир Луконин
М. П.) колхоз парткомун уонна
бырабылаһытын келе сый-
лаар. Ыһыл Эдмэтин ылытыт-
па.

2. МЭЛДЭХСИНЭ

«Сардага» мучат-комсомо-
льскай ферматыгар хоһуун ком-
сомолка кырыттар, хоодуот
комсомолц уолаттар үлэһит-
лэр. Старшайын орденнаах
мачныһыт Пестерева А. Н.
буолар.

Сайыкты түөрт ыйдарга
өлгөм үүтү мыр иһин хамса-
һыны көбүлээбит мучаттар
сылаабы соруудахтарын чэ-
тээхтик толордулар. Үүт вал-
овой ымын иһингэ 295
центнеринэн аһарылына. Биэр
ынахтан 1673-үүү кг үүтү
ытылар. Иһинэн былааннарын
248 кг-нан куоһардылар.

Колхоз үрдүнэн куоталаһы-
га мучат фермаларыгар бас-
таан тахсыбыт коллектив пати-
летка иһин сылыгар үрдүк
көрдөрүүнү ситиһэр туһугар
дьуулар.

Н. Федорова,
бичиги общ. корр.

ТУРУОМУМУТ СОРУК ТУОЛЛА

Союз Сылаһаабы отделе-
ниетин механизатордара асо-
ааспыт сыл сэткэтин ыһа Са-
ха АССР тэриллибитэ 50 сы-
лын чыһингэр ыһыктыг үлэ-
ри толорууга бэйэлэрин иһи-
лэригэр үрдэтиллибит эбээ-
тэлиһтибэни ыһыктыгара уон-
на Довордуурап аатынан отде-
ление механизатордарын социа-
листическай куоталаһыг
ыһыктыгара.

Ааспыт сыла отделение
трактористтарыгар ыһыктыг
хорутуунан 10980 гектар бы-
лаан тиэрдилибитэ. Итин
1093 гектарынан аһаран, сору-
дахтары 115,4 бырыһыан то-
лордулар. Ол аата 1970 сыл-
лаагар биэр усулуобунай трак-
тор оҥорон таһаарыыга 1971
сыла 11 гектарынан үрдөтө.
Барыта 8 тракторист сыллаабы
былааннарын аһардылар.

Саха АССР 50 сылын көрсө
ыһыктыг ыһаарга 3333 гектар
ыһыктыг хорутууну оҥорорго,
25 тыһыһыкка центнер оту, 3
тыһыһыкка куб. метр оттуу ма-
һын таһарга үрдэтиллибит эбээ-
тэлиһтибэ ыһыктыгара.
Итинэн 1971 сыл сэткэтин,
ахсынны ыһаарыгар ыһыктыг

хорутуунан 1949 гектары оҥо-
рон ыһыктыг эбээтэлиһтибэ-
лэрин 58,2 бырыһыан толо-
дулар. 1319 куб. метр оттуу
маһын таһарга үрдэтиллибит
эбээтэлиһтибэ ыһыктыгара.
Итинэн 1971 сыл сэткэтин,
ахсынны ыһаарыгар ыһыктыг
хорутуунан 1949 гектары оҥо-

рон ыһыктыг эбээтэлиһтибэ-
лэрин 58,2 бырыһыан то-
лордулар. 1319 куб. метр от-
туу маһын, 13534 центнер оту
тиһидилэр. Оһон ыһыктыг үр-
дэтиллибит соруутарын толо-
рон кыахтанылар.

П. МАКАРОВ.

ИИТИНИНЭРИИ

Тохсунньу 14 күнүгэр сарсыарда 10 чаастан культура
оройуоннаабы дьэһитигэр ЫБСЛКС райкомун XXV оройуон-
наабы конференцията ытыллар.

КҮННЭЭБИ БЭВИЭСКЭБЭ:

1. Ычтаты коммунистическайды итиннигэ, ССКП XXIV
сылын уураахтары олоххо кыһаларыг ЫБСЛКС райко-
мун 1968 сыл ахсынны ый 23 күнүтүн 1972 сыл тох-
сунньу ый 14 күнүгэр дьэри үлэтин отчуота. Докладытчыт
— ЫБСЛКС райкомун бастагы секретара таб. УАРОВ П. И.

2. Оройуоннаабы комсомольскай тэрилтэ ревизионнай ко-
миссиятын отчуота. Докладытчыт — комиссия председатели
таб. ИВАНОВА Х. М.

3. ЫБСЛКС райкомун сана састаабын быһыбара.

4. Оройуоннаабы комсомольскай тэрилтэ ревизионнай ко-
миссиятын састаабын быһыбара.

5. ЫБСЛКС Саха уобаластаабы тэрилтэтин XXV комсо-
мольскай конференциятыгар делегаттары быһыбардааһын.

ЫБСЛКС РАЙКОМА.

ЗАНЯТИЕЛАР ИДЕЙНЭЙ-ТЕОРЕТИЧЕСКАЯ ТАҔЫМНАРА

Тоҕосунуу 5 күнүгэр «Партийнай үөрөхкө кылаабынай» занятиелар идеянай-теоретическай не хоһооноро дьон темада научнай-методическай конференцияны кыттылар. Онуо партийнай, коммунистическай курулуостарын пропагандистар уонна маһыаһы сүлүөх партийнай тарилтэлэр секретардара кыттыһыны ыһылар.

Конференцияда даһылааны партия райкомун партийнай кабинетын сэбиэдиссэй Г. Д. Ефимов онордо. Ити кэминтэн марксистская-ленинская теорияны диригиник үөрэтингэ, ыһытылар занятиелар идеянай-теоретическай таһымнарын үрдэтингэ туһалаан пропагандистар бэйэлэрин санааларын атастылар. Конференцияны үлэттэр ССКП обкомун партийнай секретарыга дьэтиги консультант Н. Ф. Иванов кыттыһыны ыһа уонна тыл эттэ.

Конференция кэминтэн, научнай-техническай революция туһунан тьа хаһааһы-тыбатын управлениетин инженер В. И. Понсеа уонна аан дойду балаһыанньатыгар ССКП обкомун политическай секретарыга дьэтиги консультант Н. Ф. Иванов лекциялаһа ахтылар.

х х х

«Идейнай интэр үлэ бүтүннүүтүн инниинэн үлэтигэр саамай күүс арааһыгар коммунистическай мировоззрениени истэрип, иннилэри марксист-ленинизм идеяларыгар интин буолар», — дьээн эппитэ Л. И. Брежнев партия XXIV съедингэр даһылаатыгар. Оттон инниэ быһаарар оруолу партийнай үөрөх системата ыһар.

Партия кэкиэтэ үрдүк болубуой дьобурдаах буолуутун, маассабы сабыдыала күүһүрүүтүн халбаһыабыт усулуобуйатынан коммунистар идеянай буһуулары-хатымылар буолар. Ол инни коммунистарга, партийнай, советскай, хаһааһыстыбаннай кадрларга коммунистическай мировоззрениени интэрингэ, иннилэри марксист-ленинизм идеяларыгар интингэ кыһамны уурулар.

Партийнай тарилтэлэр бу инниэттэх уонна үтүө тускуллаах соруктарын олоххо иннэлэрэллэригэр кэли сымаларга бигэтик олохсубут уонна биирэммит партийнай үөрөх саага системата быһаарар оруолланна. Аһардас биигини оройуонмутугар быһыт партийнай үөрөх бары иенеларыгар 1238 киһи, ол инниттэн 630 коммунистар үөрөнэллэр. Биирдин аэригэрэрипэн ыллааха, начальнай иененэбэ экономическай билии оруттэрин уонна ССКП XXIV съедини матырыһаалаһыны үөрэтэр 34 куруһуонна 197 киһи, орто эвенэбэ 20

оскуолада 370 киһи, үрдүк эвенэбэ 7 семинарга 133 киһи хаһыдына. Итинн таһынан 50 коммунистар марксистская-ленинская теорияны тус бэйэлэринэн үөрэтэллэр.

Быйылгы партийнай үөрөх дьылын биир сүрүн уратытынан партия чугастааһы сымаларга туруорбут сүгкэннээх соруктарын ситиһиннээхтик толорор иһин норуот бүтүүнүн охсуһуутун быһыытыгар-майгытыгар ыһытылар уонна ССКП XXIV съедини историческай уураахтарын, матырыһаалларын ордух диригиник үөрэтин дьыдылаан буолар. Съезд коммунистическай идеаллары, биигининнибит дьэки сайдыыбыт быһаһы соруктарын пропагандалааһыны ордуу активнай, чопчу сымаллаах онорор, үлэтигэр марксист-ленинизм тыһынаах, өрүү сайда турар үөрөх, олоһу билии уонна умарытан тутуу модун күүстээх орудиетин быһыытынан баһылыааларын ситиһэр соругу туруорбута.

Итинэн сьэбэстээн партийнай үөрөх систематын салгыы тупсаран иһэри, бу дьыдалаа формализм соруктуулаахтык туоратары, партийнай үөрөх коммунистар сьэзнительностара уонна активностара үүнүүтүгэр сабыдыаллааһынын күүһүрдэри модуулулар. Билигин даһыны биигини сорох куруһуонтарбыт үлэлэригэр үтүө интэстэр бааллар. Сорох сирдэргэ занятиелар быһааннаах кэтинэригэр ыһытылыбыттар, истэччилэр занятиеларга сымдыылар уонна активностара ситэтэ суох. Партийнай тарилтэлэр маһыаха баар интэстэри туоратыһа биирэммиттэр сөптөөх диалаллары ыһан испэтэр.

Партийнай үөрөбэ тарийин кылаабынай соругунаа инни идеянай-политическай не хоһоонун диригингэ, эффетиноһун үрдэтин буолар. Занятиелар не хоһооноро дьэтиги тийиһиһиһи, дьэи пропагандист кэпсэини истэи эрэ кэбиспэнэ, кинилэр онон сөбүлэни туран коммунистическай тутуу активнай баһылаастара буолалларын ситиһингэ сүрүн кыһамны ууруллуохтаах. Онон үөрөнээччилэр үлэлэригэр уонна олохторугар политическай үөрөх сабыдыаллаах буолуутун ситиһиннээхтээх.

Научнай-методическай конференция кыттылаахтара бу соруктары толорууга, занятиелар идеянай-теоретическай таһымнарын үрдэтигэ, барыллар матырыһааллары диригиник үөрэтингэ, дьэтиги ойдотууга уонна ыһытылар занятиелары, техническай средстволары туһанан туран, дьэиу кэрэхсэтэр ғына мыһыага сүрүн болломтону туһаайдылар.

Интернат-оскуола учууталларыгар тариллибит куруһуонна оһыттаах кырдааһа пропагандаһыт С. Н. Ийинов лалитиелары үрдүк идеянай-теоретическай таһымнаахтык, истэччилэри кэрэхсэтэргына интэриниһиһи тарийнаа ыһтар. Онно биир үчүгэй холобурунан, кийи теоретическай конференциялары мыһтарын бэлэтиип наадалаах.

Биигини куруһуонмутугар маһыык теоретическай конференциялары, үчүгэйдик ырытан үөрэттилибит темаба, үөрөх сыһын устата инкитэ ыһтабыт. Бастаан дьэи

ЗАНЯТИЕ ИС ХОҔООНО М. П. ЕФИМОВ

Бииһэхэ. Одьулуун оскуолатыгар, коммунистическай партия терүттэрин үөрэтэр семинарга 16 истэччин баар, 7 занятие ыһытыдына. Оһон семинарбыт үлэтэ сөптөөхтүк бараа иһэр.

Занятиелары истэччилэргэ интэриниһиһтэр, сирдэбэлтэр курдук мыһы соруга турар. Маһна биир үчүгэй көрүгүнэн сорох пропагандаһтар занятиелар иннилэригэр политинформациалары онороллоро буолар. Биирдин истэччигэ тема биирэн информация онорторор ордуу. Дьэиу лекцияны, бастаһаи онорууга үөрэтиһэхэ наада. Занятиени бэсэдэлэһи бэрээдэгинэн мыһы дьэи активностын үрдэтигэ, дьэиу сайтарга үөрэтиһэ уонна матырыһаалы диригиник билиилэригэр улаһаа туһалаах.

Истэччилэр занятиелары көтүппэнкэ бары сымдыылары уонна занятиеларга үчүгэйдик бэлэмнээр буолалларын ситиһит эрэ кэминтэн политүөрөхкэ интэрингэс күүһүрэр. Итиннэхэ пропагандаһыт бэйэтин билиитин дьэтиги сатаан тиэрдиитин уонна истэччилэр кинигэни кытта сатааһы үлэлэһиннэрип эбэн этнэххэ сөп.

Пропагандаһыт истэччилэргэ барыллар матырыһаалы теоретическай өттүнэн диригини уонна истэтиһилээхтик биэригэ бу кийи сымай үрдүн сыһа. Үөрэтиһчигэ коммунистическай убеждениени интэрингэ сүрүн кыһамныһы ууруохха. Маһна биигини бэйэбит олохпутугар баар муһура суох элбэх холобурдарга оловуран дьэиу үөрэтиһэххэ. Ийини истэтиһи саамай күүстээх средствотынан лекция научнаа буолар. Наукада тиэрвирип, онно оловуран оноруллубут лекция дьэтиги ордуу тийиһиһи уонна өй, дьэиүтүө буолар. Онон занятие не хоһоонун теоретическай да, научнай да өттүнэн диригит уонна дьэтиги тийиһиһи буолуутун ситиһи биигини сүрүн соруктут.

Р. Х. КРИВОШАПКИН

Конференция ыһытылар темабаран, — маһы эн хайдах өй, дьэиүгүн, кэпсээ, — дьэи пропандист ыһытар. Онно кийи үчүгэй бэлэмнээх ордуу активнайдык кыттар. Сороһор ити диспут курдук буоллаа таһсар.

Бүтэһинэе пропагандаһыт бэйэте түмүктүүр, мөһкүүр, дьэи буһуруостары быһааран биэрэр. Итиннигини салгыы үлэтигэр соруктары туруорар. Көмөбө наадылар дьэиүгэр консультация биэрэр. Онон теоретическай конференциялары кытты истэччилэр интэриниһиһи улаһаһы тардар биир үчүгэй наһымаһа буолар.

ТЕХНИЧЕСКАЯ СРЕДСТВОЛАРЫ КИЭГНИК ТУҔАНЫАХХА А. П. ЕРМОЛАЕВ

Политическай үөрөх куруһуонтары уонна агитоналар занятиеларыгар техническай средстволары, көрдөрөн пособиелары киэтиги туһаны улаһан суолталаах уонна дьэи интэриниһи улаһаһы тардар.

Занятиеларга, холобур, олохтоох матырыһаалартан диафильмэри көрдөрөһхэ сөп. Эпидеоскобы аһаа туһаныахха наада. Маһна пропагандаһтар бэйэлэре фотоаппараттаах буолаллара өсө үчүгэй буолуох этэ. Улаһан кулууптарга «Украина» ки-

ноаппараты туһанааччылар. Маһнифоку үгүстүк туһаныахха, маһна ордуу таһыа гастааһыаһа «Ягуза» уонна «Комета» маһнифоннар буолаллар.

Маһтан да аһыи араас техническай средстволары, көрдөрөн пособиелары сатабыллаахтык туһаныы ыһытылар занятиелар не хоһоонунун байытар, дьэи интэриниһи күүһүрдэр, активностын үрдэтэр. Онон маһна улаһан суолтаны биирэн киэтиги туһаныахха.

ПРОПАГАНДИСТ БЭЛЭМЭ Л. А. ДЬЯКОНОВ

Политүөрөх тоһо ситиһинлээхтик барыта пропагандаһтаран тутулуһтаах. Билиги үчүгэй бэлэмнээх, истэччилэри баһылар билилээх буолуохтаахтык. Ол иһин занятиелары мыһыга үчүгэйдик бэлэмнээрбит, элбэхтик үлэтирибит наада.

Маһ ССКП XXIV съедини матырыһаалларын үөрэтэр куруһуонна пропагандаһыһы. Онно 19 колхозтаахтар үөрэнэллэр. Занятие сааала-

мыһыгар аһи дойду балаһыанньатыгар ыһдас бэсэдэни оноробун. Онно уопсайнаа буолбакка, биирдин занятиеда чопчу биирдин дойду туһунан, ол дойду политическай, экономическай тутулуун, не балаһыанньатын, ону таһынан инни историктын, айылдаһын тустарынан аһаа ыһгастык билиһиннэрибэн. Итинн истэччилэр ордуу биирииллэр.

ИНФОРМАЦИЯНЫ КЭРЭХСИИЛЭР А. С. ШАДРИН

Маһ интэриат-оскуола техническай үлэтигэр тариллибит ССКП XXIV съедини матырыһаалларын үөрэтэр куруһуонна пропагандаһыһы. Съезд матырыһаалын үөрэтин дьэи интэриниһи улаһаһы тардар. Билиги куруһуонмутугар үкэһиһа үөрөһтээх, ол курдук уопсай билии-көрүү да өттүнэн үрдүгэ суох таһымнаах дьэи үөрөнэллэр.

Маһ занятиелар не хоһоонун байытар, дьэи интэриниһи тардар сымалтан информацияны онорууну буолуу.

практикамыһы. Онно рес. публика, оройуон сокунарын, үлэ-хамнас түмүгэрин туһунан кэпсичин. Маһы дьэиүм сүрдээхтик кэрэхсэи истэллэр. Холобур, оройуонна буолар муһыахтарга туох уураахтар, дьаһаллар ыһылыбыттарга кэһилиһиһи наада кыһааһа ситиһи испэт. Ол иһин ити туһунан информацияны үчүгэй эбит. Маһык куруһуонтарга, ордуу техническай үлэтигэр, производство бастыһаһын аһалан кэпсэтэр ордуу информацияны онорууну буолуу.

ТЕОРИЯНЫ ДИРИНГИК БАҢЫЛЫАҒЫН!

НАУЧНОЙ-МЕТОДИЧЕСКОЙ КОНФЕРЕНЦИЯ СУБЭЛЭРЭ

ССКП XXIV съези комму-
етары идеянай итинни
лгы туссарга, итэр
э табымын үрдэтэргэ, по-
этичскай үөрөҥү комму-
та тутуу соруктарын
ыкса сибээстиргэ,
ормализм адемптирэн
ох өгөрөргө, коммунистар,
мсомолеттар уонна бары
эһиттэр социальносто-
ин уонна активностарын
үдэтнэ бөдөн соруктары
руорда.
артыйнай, комсомоль-
ай политүөрэхтэһин кы-
абынаа — занятчелар
ейнай-теоретическай ис-
бооннорун диригэтин уонна

политүөрэх эффективнын
үрдэтин буолар. Оройуон-
наабы научнай-методическай
конференция бу соруктары
толорор иһин бары прова-
гандистар маныахтары олох-
хо киллэрэллэригэр сүбэ-
лэр:

1. Хас биирдэи занятче
сабаланытыгар тас полити-
ка, дойду, республика, оро-
йуон, коллектив үлэтин уон-
на олохун туһунан полит-
информацияны өгөрөргө,
онно истэччилэри кыһаа-
тардарга.

2. Сага матырыбаалы
көпсөөһүнэ, марксизм-ле-
нинизм классиктарын үлэ-

рин уонна ССКП XXIV съе-
дин матырыбаалларын ди-
рингик үөрэтнэ марксизм-
ленинизм идеяларын дириг-
ник сырдатарга.

3. Занятчыны научнайдык,
системалаахтык, теоритык
практиканы кытта икса си-
бээстэи ытыарга. Билбэт
билиһилэрин истэччилэр ба-
йэлэрин үлэтэригэр уонна
өлөхтөрүгэр туһанар ына
итэһиһилээхтик, диригтик,
чуолнайдык, доһуну тийи-
тиэ тылыннан үөрэтэргэ.

4. Марксизм-ленинизм бу
кэмэи ийриһилээх лениннай
үгүрэх буолар. Буржуалнай
уонна уга, «хачас» өлпөргү-

нистар, ревизионистар, мао-
нистар араас «теориттарын»,
этиһилэрин куруутун сара-
лыырга. Событиеларга клас-
сикай подход баар буолуу-
тун үөрэтнэ итэрэргэ.

5. 1972 сылга Саха
АССР уонна ССРС 50 сыл-
лаах юбилейдара буолары-
нан, партия ленинскэй на-
циональнай политиката оро-
тойдоһууну, норуоттар до-
йодоһууларын, пролетар-
скай интернационализм уон-
на советскай патриотизм
тустарынан политүөрэххэ
иитиник сырдатарга.

6. Занятчеларга истэч-
чилэр политическай билинэ

интернестэрин үрдэтэр тили
араас методтары туттарга:
көпсөөһүн, лекция, консул-
тация, бөһүдэлэһин, теоре-
тичскай конференция, прак-
тичскай сорудахтары би-
рини истэччилэр тус бай-
нан үлэлэһиннэрин туһа
рефераттарын, дакылаат-
тык итти, кинигэни кы-
улааһыннэ үөрэтнэ са-
ла атын ыымааларыгар
нарга. Көрдөрөн, стоб-
уонна техникскай а. Ол-
лары кыһаа тухааһыс-
һини тэрилтэлэһинскай
тыбалар барыуналарын
средстволары ааарга,
маалалааһын.

„Знание“ общество оройуоннаабы конференцията

Лекционной пропаганданы билингги көрдөбүллэр таһымнарыгар

Тохсунньу ый 6 күнүгэр
райуоннаабы „Знание“ об-
щество конференцията буол-
ла. Конференция „Знание“
общество иһин сыллаах үлэ-
тин туһунан бырабыллыа
председател таб. ПОПОВ
М. Д. өтчүөтүн дүүллэстэ.

„Знание“ общество ССКП
XXIV съезин уураахтарын
өдөххө киллэрингэ, тохсу-
сизе сыллаах былаан баста-
мын сорудахтарын толо-
рууга туһаайан нэһилиһиннэ-
ни өй-санаа өтгүнөн итиннэ
лекционной пропаганданы
балачча кыһаа ыылыта
билиэтэниэ. Иһин сыл устата
лекцияны өгөрүү уонна үбү
киллэрин былааннара толо-
руллубуттар. Тэрилтэ чи-
лэһиннэрин ахсаана 16 киһи-
нэи элбээбит.

Алын сүһүөх тэрилтэдэртэн
лекционной пропаганданы
Диригээһи (Оконешников
И. А.), оройуон балыыһаты-
наабы (Платонова М. Ф.),
интернат-оскуолатаабы (За-
харов И. Н.) онтон да атын
тэрилтэлэр үгүс үлэни ыыт-
тылар. Ивасова М. И., Васи-

льев Р. И., Ермолаев А. И.,
Филиппов Р. А., Дьяков
Л. А., Собанин С. А., Смир-
цова Е. А. курдук уонна
онтон да атын активнай дек-
тордар баар буоллулар.

Иһин тэҥинэн, общество
үлэтигэр көтүтүүлэр, биллэр-
костор итэһестөр баалларын
көпсөөһүнэ тыл этэччилэр
бэлиттэтиллэр. Ол курдук,
сорох маһнайгы сүһүөх тэ-
рилтэлэр былааннаахтык үлэ-
лээбэттар. Бастаан оһыт,
наука, техника ситиһилэрин
пропагандалааһын ырааы-
нан ситэтэ суох. Ордук мч-
чат ортотугар, киндэргэ
аналлаах лекциялар аһыйах-
тык оһоһуллаллар. Лекцион-
най үлэвэ тыа хаһаайыстыба-
тын специалистара ситэ тар-
дыллыбаттар. Ааһылыбыт
лекцияларга путевкалары то-
лорон иһин ситэтэ суох.
Делегаттар лектордарга ме-
тодическай ыйыы-көрдүн бэ-
риллэбитин критикалааты-
лар. Иһиниһитин лектордар
темалары үлэстэн, биирдэи
темаларынан идэтиһэн дек-

циялары ааһаллара маада-
лааһын ыйдылар. Көпсөөһүнэ барыта 9 иһин
тыл өттө. Общество бырабы-
ллыаһын үлэтэ ОРТОНОН
сыналланы.

Конференция ССКП XXIV
съезин уураахтарын, тохсу-
пятилетка сорудахтарын
өдөххө киллэрингэ уонно
СССР, Саха АССР Уйа
аһардаах юбилейдарын көр-
сө лекционной пропаганданы
кыһаа ытыарга „Знание“
общество иһингэр турар бө-
түмүлэх соруктары толоруу-
га туһаайан кыһаа уурааһы
ыылына.

Конференция оройуоннаа-
бы „Знание“ общество
бырабыллыаһын састаа-
бын 21 киһиттэн быыбарлаа-
та. Бырабыллыаһына предсе-
дателитин МАКАРОВА Е. М.
татылыныа. „Знание“ общес-
тво республикатаабы конфо-
ренциятыгар делегаттарынан
Адамов Н. М., Макарова
Е. М., Ефимов Г. Д., Око-
нешников И. А., Захаров
И. И. татылынылар.

ДОСААФ БАСТЫҢА

ДОСААФ Тулааары тэ-
рилтэтэ уобаластардаабы,
кыраайдардаабы, республи-
налардаабы тэрилтэлэртөн
биир бастыһыгарын быһыы-
тынан номнуо иккис сылын
биллэр. Күннэ сорорулааһыта
СССР ДОСААФ-ын Волюг-
таах эһаһыаһа маһарааа-
лааһыта.

Ситимонна: призывниктар
агитдыаһаа үөрэллэр.
Иһинки былааһыта — Алек-
сандр Нефедеев (хачас)
уонна Вячеслав Лихоманов.

П. Маслов фотога.
ССТА фотохрониката.

БАҢААТАЙДАР СЕМИНАРДАРА

ЫВСЛКС райкомун оскуо-
лада отделин тэрийиһиннэ
оскуолалардаабы пионерскай
этэрэстэр баһаатайдарын,
дружиналар советтарын ко-
мандирдарын иһин күндээх
семинардаа Чуралчы сө-
лиһиһаһыгар буолан ааста.
Онно барыта 50 киһи кы-
тынна.

Семинарда «Өрүү баар
буолдун күн» динэн пионер-
скай фестиаль балаһаан-
нааһы туһунан райкомол
оскуолада отделин сөбиэ-
дистэһэ Людмила Винокуро-
ва, «Пионерскай тэрилтэ үйө
аһардаах юбилейин дружи-
наа хайдах көрсүүххэ со-
бүп» динэн темаба Чуралчы
аһыс кылаастаах оскуола-
тын старшай пионер Глава-
тайа Ефодкия Иларисонна ба-
а. «Сорун уонна үлэ иһаһыс»
тарыгар көмөлөһүүгө пио-
нерлар, комсомолеттар со-
руктары туһунан» райсовет
социальнай харалта отделин
сөбиэдистэһэ В. Н. Дьяков-
скай ааһыт лекцияларын,
дакылааттарын семинар
кыттылааххара боллоһон
иһиттилэр.

Семинар иһинс күнүгэр
бэйэлэрин дружиналарга
«Мэлдэн бөлөһүмүн» динэн
Бүтүн Союзтаабы маршрут-
тарынан ытыар үлэлэрин
туһунан Дириг орто оскуо-
латыттан Дуна Оконешнико-
ва, Кытаанах орто оскуола-
тыттан Настя Новгородова,
интернат-оскуолаттан Вера
Кришопанкина уонна Хадаар
аһыс кылаастаах оскуола-
тыттан Мотя Потанова кы-
сээтиллэр.

Баһаатайдар «Эдэр саас
империализмы саралыыр»,
динэн темаба ЫВСЛКС обко-
мун пропагандаа отделин
инструктора Николай Семен-
нович Данилов көпсөөһүн
көпсөөһүн иһиттилэр.

Семинар бүтэһингэр баһа-
атайдар ыйытылаарыгар эл-
пийтэһин буолла.

Семинар кыттылааххара
маны таһынан саага үһүү-
лэри, ырыалары, араас оон-
уулары үөрэттилэр.

Вийиһи көрр.

Интервью

ВИЙИЭХЭ УЛАХАН БЫРААҢЫННЫК

Суруйааччы Эрилик Эри-
стинн төрөөбүтэ 80 сыла туо-
луутун иһин биир дойдутаах-
тара, киһи аатын сүгэр кол-
хоз колхозтаахтара. Хайдах
көрсөргө бэлэмнэһэллэрин
туһунан партком секретара
Н. С. Дмитриевтэн көпсө-
ритэр көрдөстүбүт.

—Бу юбилейга бэлэмнэһи
үлэтэ сабаламмыта ыраатта.
Семен Степанович туорт бо-
һун өкөртөрдүбүт. Олору
Чакыр, Хайахсыт, Хадаар,
Хоптобо культураларын дыа-
лэригэр туруоруоххут. Кол-
хозпут территориятыгар үлэ-
лиир бары культура тэрилтэ-
лэригэр уонна оскуолаларга
суруйааччыга аналлаах мун-
уугу тэрийдэрбит динэн баа-
лаахпыт. Иһиннэхэ Эрилик
Эристин хаартыскаларын

комунда сымдаабыт. Киһи 10
улахан метриетин өкөртө-
дүбүт.

Суруйааччы юбилейин бэ-
лэһэтэһиннэ тохсунньу иһинс
аһарыттан колхоз бары
учаастактарыгар киһи оло-
хун, үлэтин, айымныларын
тустарынан аналлаах дакы-
лааттары өгөрүүнөн саба-
лыыбыт. Тохсунньу 24 күнү-
гэр—Эрилик Эристинн төрөө-
бүт күнүгэр Чакырга, Хайах-
сытка, Хадаарга, Мэлдэхси-
тэ биччэрдэр ыһтыллыахты-
ра. Оттон Эрилик Эристинн
юбилейин бүтүн колхоз үр-
дүнэн иһаһаһиннэ тохсунньу
29 күнүгэр Дириг бөһүдө-
гэр буолуоба. Онно колхоз
бары учаастактарыттан, оро-
йуон атын нэһиликтэртэнтэн

мадьыттар, Якуткайтан су-
руйааччылар ыһырыллан
уонсай үөрүүгө-көтүүгэ ыы-
тыахтара. Эһинэ бу күн Се-
мен Степанович угуобар То-
лоонго уонна Диригээһи
пааматынныгар венктар уу-
руллуохтара.

Колхоз мччаттара саста-
сиргэ литературнай эриһи ха-
һыаттары таһаарыахтара
Иһи тахсыбыт хаһыаттар
Хоптобо культуратын дыа-
лэригэр уонсай көрүүгэ—сма-
лабылгыга туруоруллуохтара.
Хаһыаттар тас көсүүлэригэр
(оформление) бастаан иһин
иһаһаһиннэ ылбыттар аналлаах
бириниһинэн бэлиттэһэхтэрэ.
Оттон литературнай тыл-өс
өтүгэр тусла үс биримийэ
ананыаба.

С. ЭВЕРСТОВ.

ТАБААР-ПОЧТАНАН

МОСКВА.

базаларыгар «Посыльтор»
хуннуктарыгар йду фары.
анара-сый тарбэлаларга
дыл радиолриемит ар.
күннүлэр саппаас чаастара,
радиолалар, магнитофоннар,
варфомернай оһолуоктар,
мэртиннэй о.д.а. табаардар
һирээдлэр. «Посыльтор» күн
ахсын 30 тыһымычага тиһэ
иесылкалары ынтар.

СНИМОККА: Москвагазы
нин базара. Товаровед И. И.
Доминина, почтовой опе-
ратор Л. Я. Илютина посты-
лалары халлыллар.

А. Пушкарев фотота.

ССТА фотохроннага

**СЭРИИ ВЕТЕРАНАРА—
МОСКВАҒА**

Аасынт сыл аксыныбга советскан до-
ку бүтүннүттэ Москва аныгар немецкой
генеральскан табырдыктары урускал-
анын 30 сыла туолуутун кизиник бэлэ-
эбигэ. Чуолаан, Москва аныгар Ала-
йдууну көмүскүүр Улуу сэрин салмай-
тар күннэригэр, советскан сэринилэр аян-
тастаа өстөөххө самнарылылаах охсууну
горбуттара уонна Гитлер «хабан да-
һайтарбат», — диир арбаабы армиятын
элүү охсон, ити этини куданга көтүлүт-
тэрэ. Ийэ дойдубут столицатын — улуу
Москва героинескай оборонатыгар сүүлү-
гөн ахсаанынаах араас омууттар представ-
ителлэрэ кыйтыбыттара. Өстөөх урускал-
аанынга Сибиир дивизиялара ордук
албан аатырыбыттара. Сибиряк-салдаттар
эртбүлөрүгэр сахалар эмнэ кырыспыта-
нынан аны туттабыт.

Өсөөдү үлүртүү 30 сыын бэлдэт-
пиге кыттыны ыла Амма оройуонун
рукну бис баймастары катары бийги
ройуонан Соловьев наһилдигин Советын
исполкомун председателз Дмитрий Семе-
юнич Соловьев уонна Эрилин Эристин
катынан колхоз Уорбатары Ферматан
кубан сүөһүнү көрөчүтэ Иван Николае-
вич Дюдоров Москва уобалаһы улаһит-
ер депутаттары Серпуховтаагы райсо-
ветык ыгырыгытынан баран 10 хонукка
нүдүйдээп калдылар. Сэри астаранна
Москвага тикпэт, ахсынын 5 күнүгэр
Кремль атыгар Библиотек саллаат укусар
сахалар заттарыттан репорт уурбуттар
уонна В. И. Ленин Мавзолейга сылдык-
быттар. Москва көрө-бөдүө эиесталарынан,
ад иһигэр катырбыт Бородинотаагы кыр-
гыһык панораматыгар тийиэ эиесталары
онорбуттар.

Серпухов нуоранна тийһанар райсовет
председателин приемтар складьбыттар.
Кыһанньыттан ити райсовет кыһанньыттар.
Ахтыһыттан сабыдассыйа Н. А. Чиликова

Бахэм селъпотун Кундү-
дэди мавахымыгар прола-
тариан Е. Г. Поном уу-
длар. Ол эрэри кинилэтин
сүнгөтэ хаадыбар табаары-
рын адалан атыылаабын
ымылаабат. Ээ эргээн при-
цаба, културата, самгаа-
най турук динэн түгүһүлү-
дүү! Продакцыт хастымы
эмэ күн атыылаабын сүтөн
хаалар түбэлтө үтүс, биар
да буолларына, сүтүн-сүтүн
атыылаабат. Балыһа ыры-
лахтарыгар нугур «тойон».
Талбытынан күрүйдүүр,
үүрэр-түрүр. Огон бөтө
прилавогар холуотун тура-
рын үгүстүн көрбүт Аты-
лаааччылары балыһан үтүс
айдаан талдар.

Маганыымматтар чыгыш
ны сыналзах «Прибой»
«Байкал» нургул 50нургул

назар, мохуорна хавин баар
буола сылдыбыттыи умтаи
да бардыбыт. Хата ол онку
тар, нымтан да көчүдө суох,
атын мабаныннартай ары-
гыны дээһыгынаа тизгын

МУНГУР
ТОЙОН

абылан атыты тайнарап
бэрт элбэх мөргүүрү тардар.
Отгон бөйгөтө сугуругуз сүтө
сылдыар. Холбур, балышпа
новарын Дьяконов Иннокен-
тий Петровичи ырбаабыт
тубалгата элбө бээр.

Балынга шарнахтарын
агвар бордугуудалары кини
мабаймыннан кэлэн атыг-
ла ныхаахтар. Ол эрээр
продавец онуоха кыллал-
ла көрсөт. Ошон балынга

үлгилитгэре бэйэлэре бара
түбөн ажалалар Оттон
күнн бэлэм түэллэн кэлбн
бөрдүүкталары мааһыһын
гар прихотанар уунна
атыга барбытын пуудун
балыһага тортүү өрөс
көөттүүр

Табаардар хайа түүбнх
ыһыллан сыталлар. Итиэрэ
бэрээдэнтэһин, сыаңаларын
сүүрдэн нөсөр гыаа ыһаа
һын суох. Тугу эмэ атыһа
һаары гынахха, надалаах
табаарыг хайа муунука
ханныка сытара биллибэ
аатырар, соробор ону-маны
сүргэһэн буллаххына — ула
хан үөрүү.

Былаан тулунан толгуй-
дуу да барбат. Туолгун да
туолбатын ыһаммат.

Н. Пилигрим.

НЭНГЭТНЭХХЭ, ТУПСАРЫАХХА

рабас, салгына тийбэт, туурт мэнгэжик салдаалын-наах эргэ дызда үлэллэр. Үөрэтэр-итэр үлэни аягына-га, оёолорго дэбүүрү үсөн-тингэ аналлаах хостор суох-тар. Хосторо бвара суожа 24 кв. метр иһинээх. Итиннэ 25 оёоо остуол, олонноо ту-руоран заньтены мытар хайда даһын кыаллыбата биллэр. Күнү хас харды-лаатаһын айы итинэн умса түһөр чөгөчөктөрдөөх уһаай-бөлаах, ситарилли-этэх ол-буурдаах. Итиннэ оло хай-дах сүүрүөй-көтүөй. Эгэ оонньуурга аналлаах тутуу-

лар, площадналар, босовда
лар, физкультурнай городон-
лар, малхотара дуу

Хатылы нийцэлтийн олох-тоохтороогоо комбинацтайн тутар наадтайн тухууан аргаас муньбахтарга нийцэтийн номоно олохтубуттара ирээт та. Ол сөн. Дөтсэд-оскуола тирэгэ. Огтон тха сиригэр олоорор үгүс төрөлүүттер оскуолаба кинриэн нийцээ-дн саастаах олоору нитэр төрлөтөлөр программалары-гар эпниэгүкирдик үөрэтин дитги үлэи нийцэтатара биллэр. Билэги Хатылы нийцлэгэр оскуолаба кин-риэн нийнээдн саастаах 126 оло баар. Ол нийтэр 54-рэ ара оло төрлөтөлэри нэн хабылаллар. Огтон уратылар дьээс олоороллор. Кинилэри дөтсэд програм-маттар сөн түбэһиниэрэн ос-куолаба кинрингэ ким ба дэснийири? Билэи тулар, төрөлүүттер. Оччоудна оло-ну оскуолаба кинрингэ ба дэснийири тухууан саага ме-тодическай ыйыныын оло-һуллубуууан, төрөлүүттарн оскуола аһан үөрэтин сору-гун туруорунуохха наада. Ону тэгэ сайыгны ыйдарга плошадкалары үлэлэтэн аһаллаах үөрэхтээх специа-листарынан үөрэтээр эмнэ-ийлэһиан сөн.

Вибиги нэйдэлзэжээ алта
саастаах оёолору оёуолаа
кириилэригэр бэдэлминир
үлэ барар. Ол эрэри үбүт
тэи алтатыгар диэри саас
таахтар педагогическай
интти ханым да керүүгүнэ
х а б ы л ы б а т т а р. Ити
манкайгы кылаалы үөрэтэр
учууталга төһөлөөх ыарахан
буолуой! Детсадка сыдыы-
быт оёолору кытта үөрэбэр
ситилиннэрэргэ туола дьы-
рык, бириэмэ наада. Онон
нэһилдэк Советэ ити оёолор
инттиги уонна атыттардан
хаалсыбат кээкиллэрин ута

алдлааки бичаарара наада.
Одоо нигин ордуу уустун
мэминэн икки саалхыттан сэт-
тэ саалхыгар дээрн буоларын
туһунан үгүс улуу педагог-
тар этэн тураллар. Үчүгэй
нигилиэх ово ой-саңаа
тыл-бс, дыбуур оттуһун ба-
лэмнээх буоллабына, оскую-
лада ширбит бастакы ку-
нуттан ситибиһилээхтик үөрө-
нэр. Онон бары төрөнүүттэ-
уонна детсадтар Нигээччилэр
ра толору бэлэмнээх оло-
ру оскуюлада индирэр бил-
бөччүмүнээх соруктаахынтын
өйдүүх тустаахбыт. Ниги-
сарга магнайгы кылғаа
учууталлара уонна ово са-
дын нигээччилэрэ мкка си-
бөөтээхтин үлэһинилэрэ наа-

18.

Ити үөрө тахтыалыбын
тарга олобуран, азынах бэ
йэм санааларбын этнэкини
баарабын. Оскуолада кини
риэн ийиннээрн саастаа
оңолору дегсадынан хабын
га, септөөх усулзобууанан
хааччымыга Хатылыга
баар итэвэстори туоратар
смылтан, манча 75 мизэс
лээх ово комбинатын ту
туксха. Бу болпуруюну нэи
лиэк Советын исполкома
баһылааччыһулээн совхоз
администрациятын кытта
субэлэһэн быһаарылаах
хамсааһыны оңоролдор
лаада. Иккиннээн, нэһилиэн
Советын исполкомун предсе
датель Н. Г. Кривошалин
совхоз Догордуурайтаагы
отделениетын управляющама
Е. Е. Ефимов үөрэһиэн и
ниээрн саастаах оңоло
тэрилтадэрин ийин-таһын
сэргэхситин, кизгэтин, ово
рудованиетын тупсарым сым
лынан ытыллар республи
катаагы конкурска кыттар
идин үлэни тэрийэллэритэ
баарабын.

Н. Соловьев

Саха АССР оскуолаларын
үтүөлээх учуутала,
пенсиялар.

Г. ЕФИМОВ

Редактор Н. П. СИДОРОВ.